

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки та екології моря
(повна назва підрозділу)

Кафедра економіки та цифрового бізнесу
(повна назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Тренінг-курс: Методологія наукових досліджень в економіці
Traning: Methods of Empirical Research in Economics

рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> перший (бакалаврський) / другий (магістерський)
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u>
мова(и) викладання	<u>українська</u> українська/англійська

Робоча програма навчальної дисципліни Тренінг-курс: Методологія наукових досліджень в економіці

(зазначається повна назва навчальної дисципліни)

є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань

С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

(цифр і назва)

спеціальності

С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

(цифр і назва)

освітня програма(ми)

Міжнародна економіка

(зазначається повна назва освітніх програм)

"25" травня 2026 року. 13 с.

Розробник(и): докт. екон. наук, професор Ганна ЄФІМОВА.

Проект робочої програми навчальної дисципліни узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

канд. екон. наук, доцент Світлана МАРУЩАК

Проект робочої програми навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри «ЕКОНОМІКИ ТА ЦИФРОВОГО БІЗНЕСУ»

Протокол № 6 від «8» 06 2026 р.

Завідувач кафедри

Оксана КОРНІЄНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни розглянуто навчально-методичною радою факультету «ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МОРЯ»

Протокол № 6 від «12» 06 2026 р.

Голова

Вячеслав ІВАТА

© НУК, 2026

ВСТУП

Анотація

Тренінг-курс «Методологія наукових досліджень в економіці» спрямований на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти практичних навичок планування, організації та реалізації наукових досліджень у сфері міжнародної економіки. Особлива увага приділяється розробленню дизайну дослідження, формулюванню наукової проблеми, визначенню дослідницьких питань і гіпотез, пошуку та критичному аналізу наукових джерел, обґрунтуванню методів дослідження, роботі з міжнародними статистичними базами даних, а також дотриманню принципів академічної доброчесності. У процесі навчання здобувачі готують індивідуальний дослідницький проєкт (Research Proposal) та наукову публікацію за тематикою магістерського дослідження. Курс орієнтований на розвиток дослідницьких компетентностей, необхідних для підготовки кваліфікаційної роботи та здійснення професійної наукової діяльності в умовах глобалізації та цифрової трансформації економіки.

Ключові слова: методологія наукових досліджень, економічні дослідження, міжнародна економіка, Research Proposal, дизайн дослідження, наукова проблема, літературний огляд, академічне письмо, наукова публікація, академічна доброчесність, наукометричні бази даних, дослідницькі компетентності.

Abstract

The training course "Methodology of Scientific Research in Economics" is aimed at developing practical skills in planning, organizing and implementing scientific research in the field of international economics among applicants for the second (master's) level of higher education. Particular attention is paid to developing a research design, formulating a scientific problem, defining research questions and hypotheses, searching for and critically analyzing scientific sources, substantiating research methods, working with international statistical databases, and adhering to the principles of academic integrity. During the training process, applicants prepare an individual research project (Research Proposal) and a scientific publication on the topic of their master's research. The course is focused on developing research competencies necessary for preparing a qualification paper and carrying out professional scientific activities in the context of globalization and digital transformation of the economy.

Keywords: scientific research methodology, economic research, international economics, Research Proposal, research design, scientific problem, literature review, academic writing, scientific publication, academic integrity, scientometric databases, research competencies.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>С Соціальні науки,</u> <u>журналістика, інформація та</u> <u>міжнародні відносини</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету https://nuos.edu.ua/studentu/polozhennya-nuk/opis-opp/onp-ekonomika-doktor-filosofii/	Спеціальність <u>С1 Економіка та міжнародні</u> <u>економічні відносини</u> (код та найменування) Освітня програма <u>Міжнародна економіка</u> (найменування)	Семестр	
Індивідуальне науково- дослідне завдання (назва)		3-й	3-й
Загальна кількість годин 60		Лекцій	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2;		год.	год.
самостійної роботи студента – 4;		Практичні, семінарські	
		год.	год.
	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

* Загальна кількість кредитів вказується з урахуванням кредитів для виконання КР/КП (за наявності). На виконання КР/КП виділяється мінімум 3 кредиту (90 годин).

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою проходження тренінгу є формування практичних навичок розроблення та реалізації наукового дослідження в галузі міжнародної економіки, підготовки дослідницької пропозиції (Research Proposal) та наукової публікації відповідно до вимог академічної доброчесності. Передбачається формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;
- здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем
- розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень
- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань
- застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально- економічних дослідженнях та в управлінні соціально- економічними системами

¹ Вказуються компетентності, елементи яких формуються, відповідно до стандартів вищої освіти та освітньо-професійної програми (програм).

² Вказується перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання тощо, відповідно до структурно-логічної схеми ОПП.

³ Подається деталізація конкретних програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми (програм).

4. ЗМІСТ ТРЕНІНГ-КУРСУ

Модуль 1. Формування дизайну наукового дослідження

- вибір та обґрунтування теми дослідження;
- формулювання наукової проблеми;
- визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження;
- формування дослідницьких питань і гіпотез;
- розробка логічної моделі дослідження;
- побудова структури магістерської роботи.

[2, 4]

Результат тренінгу: сформована концепція власного магістерського дослідження.

Модуль 2. Пошук та аналіз наукових джерел

- робота з міжнародними наукометричними базами даних;
- пошук релевантних джерел у Scopus, Web of Science та Google Scholar;
- систематизація наукової літератури;
- підготовка літературного огляду;
- використання інструментів керування бібліографією;
- академічна доброчесність і коректне цитування.

[1, 2]

Результат тренінгу: підготовлений літературний огляд та бібліографічна база дослідження.

Модуль 3. Методичне забезпечення та представлення результатів дослідження

- вибір методів дослідження відповідно до поставлених завдань;
- використання міжнародних статистичних баз даних;
- обґрунтування інформаційної бази дослідження;
- підготовка наукової статті за результатами дослідження;
- вимоги до структури та оформлення наукових публікацій;
- презентація результатів дослідження.

[1, 3, 4]

Результат тренінгу: підготовлений рукопис наукової статті.

Розподіл годин тренінг-курсу

№	Тема	Тренінги, год.	Самостійна робота, год.	Усього, год.
1	Формування дизайну наукового дослідження	8	12	20
2	Пошук та аналіз наукових джерел	6	14	20
3	Методичне забезпечення та представлення результатів дослідження	6	14	20
Разом		20	40	60

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота виконується у формі індивідуального дослідницького проєкту та включає підготовку:

1. Індивідуального завдання (Research Proposal)

Структура:

- назва дослідження;
- актуальність теми;
- наукова проблема;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- дослідницькі питання та/або гіпотези;
- теоретична база дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база;
- очікувані результати.

2. Літературного огляду та бібліографічної бази дослідження

Здобувач здійснює пошук, відбір, критичний аналіз та систематизацію наукових джерел за тематикою магістерського дослідження з використанням міжнародних наукометричних баз даних і електронних ресурсів. Результатом є підготовлений літературний огляд, що відображає сучасний стан наукових досліджень з обраної проблематики, а також сформована бібліографічна база відповідно до встановлених вимог академічного цитування.

3. Наукової публікації

На основі Research Proposal здобувач готує наукову статтю (або тези конференції) за тематикою магістерського дослідження відповідно до вимог фахового видання чи наукової конференції.

Структура самостійної роботи

Вид самостійної роботи	Години
Підготовка Research Proposal магістерського дослідження	20
Підготовка літературного огляду та бібліографічної бази	8
Підготовка наукової публікації за тематикою магістерського дослідження	10
Підготовка презентації результатів дослідження	2
Разом	40

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за накопичувальною системою протягом усього періоду вивчення тренінг-курсу. Підсумкова оцінка формується на основі виконання тренінгових завдань, підготовки індивідуального дослідницького проєкту, наукової публікації та презентації результатів дослідження.

Розподіл балів

Вид роботи	Максимальна кількість балів
Участь у тренінгах та виконання тренінгових завдань	20
Research Proposal магістерського дослідження	40
Наукова публікація	30
Презентація результатів дослідження	10
Разом	100

Опис компонентів оцінювання

1. Участь у тренінгах та виконання тренінгових завдань (20 балів)

Оцінюється активність здобувача під час тренінгових занять, якість виконання практико-орієнтованих завдань, здатність застосовувати методологічні

інструменти наукового дослідження, а також рівень залученості до обговорення дослідницьких кейсів.

2. Research Proposal магістерського дослідження (40 балів)
Оцінюється якість розробки індивідуального дослідницького проекту, зокрема: обґрунтування теми, чіткість формулювання наукової проблеми, логічність постановки мети та завдань, коректність визначення об'єкта і предмета дослідження, обґрунтованість гіпотез, методологічна доцільність обраних методів та загальна структурна узгодженість роботи.

3. Наукова публікація (30 балів)
Оцінюється рівень наукової новизни, якість аналітичного матеріалу, відповідність структури академічним вимогам, коректність використання наукових джерел, а також відповідність оформлення вимогам фахових видань або наукових конференцій.

4. Презентація результатів дослідження (10 балів)
Оцінюється вміння здобувача презентувати результати власного дослідження, логічність викладу, якість візуалізації матеріалу, аргументованість відповідей на запитання та загальний рівень комунікаційних навичок.

Підсумкова оцінка за курс виставляється за шкалою від 0 до 100 балів на основі сумування всіх компонентів оцінювання.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за кожним видом навчальної діяльності окремо із застосуванням якісних і кількісних критеріїв, що відображають рівень сформованості дослідницьких компетентностей здобувачів.

1. Участь у тренінгах та виконання тренінгових завдань (20 балів)

Рівень виконання	Характеристика	Бали
Високий	Активна участь у всіх тренінгах, повне та якісне виконання завдань, самостійність у застосуванні методів дослідження, аргументовані відповіді	17-20
Достатній	Участь у більшості тренінгів, виконання завдань із незначними неточностями, загальне розуміння методів дослідження	13-16
Задовільний	Пасивна участь, часткове виконання завдань, фрагментарне розуміння методології	9-12
Низький	Невиконання більшості завдань або формальний характер участі	0-8

2. Research Proposal магістерського дослідження (40 балів)

Критерій	Зміст оцінювання	Бали
Актуальність і наукова проблема	Чіткість формулювання проблеми, обґрунтування актуальності	0-8
Цілісність дослідницького дизайну	Логіка мети, завдань, об'єкта та предмета	0-8
Гіпотези та дослідницькі питання	Коректність формулювання, наукова обґрунтованість	0-6
Методологія дослідження	Відповідність методів меті та завданням	0-8
Теоретична та інформаційна база	Рівень опрацювання джерел і релевантність даних	0-6
Структура та академічне оформлення	Логічність побудови, академічна культура оформлення	0-4

Разом: max 40 балів

3. Наукова публікація (30 балів)

Критерій	Зміст оцінювання	Бали
Наукова новизна	Оригінальність підходу та результатів	0-8
Аналітична глибина	Якість аналізу, аргументація висновків	0-7
Використання джерел	Релевантність, коректність цитування, міжнародні джерела	0-6
Структура публікації	Відповідність вимогам статті/тез	0-5
Академічне оформлення	Стиль, мова, оформлення посилань	0-4

Разом: max 30 балів

4. Презентація результатів дослідження (10 балів)

Критерій	Зміст оцінювання	Бали
Логіка викладу	Послідовність і структурованість презентації	0-3
Візуалізація матеріалу	Якість слайдів, графіків, схем	0-2
Аргументація	Обґрунтованість результатів дослідження	0-3
Комунікація	Відповіді на запитання, впевненість виступу	0-2

Разом: max 10 балів

Підсумкова оцінка визначається шляхом сумування балів за всі види діяльності (максимум 100 балів).

8. ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

З метою забезпечення практико-орієнтованого характеру тренінг-курсу та формування у здобувачів дослідницьких компетентностей під час проведення тренінгових занять використовуються сучасні навчально-методичні та інформаційні засоби, зокрема: презентаційні матеріали, тематичні схеми та інфографіки, зразки Research Proposal, шаблони структури наукових статей, матриці формулювання наукової проблеми, цілей і завдань дослідження, приклади літературних оглядів, а також реальні кейси та фрагменти наукових досліджень у сфері міжнародної економіки.

Особлива увага приділяється використанню міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar), статистичних платформ (World Bank Data, IMF Data, Eurostat, UNCTAD), а також інструментів управління бібліографією (Mendeley, Zotero), що забезпечують формування навичок роботи з науковою інформацією та підготовки якісних наукових публікацій.

Здобувачам надається доступ до електронних навчально-методичних матеріалів, включаючи конспекти тренінгових занять, методичні рекомендації щодо підготовки Research Proposal, вимоги до оформлення наукових публікацій, а також зразки оформлення бібліографічних списків відповідно до міжнародних стандартів цитування.

З метою роз'яснення найбільш складних методологічних питань, супроводу підготовки індивідуального дослідницького проєкту та наукової публікації проводяться групові та індивідуальні консультації відповідно до затвердженого графіку роботи кафедри. Додатково можуть використовуватися онлайн-комунікаційні платформи для підтримки зворотного зв'язку зі здобувачами та оперативного консультування.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Altman, M. (Ed.). (2023). *Handbook of research methods in behavioural economics: An interdisciplinary approach*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781839107948>
2. Zou, P. X. W., & Xu, X. (2023). *Research methodology and strategy: Theory and practice*. Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781394190256>
3. Mukherjee, D. (Ed.). (2023). *Applied econometric analysis using cross section and panel data*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-99-4902-1>
4. Komlos, J. (2023). *Foundations of real-world economics: What every economics student needs to know* (3rd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003266051>

Додаткова література

1. Caldwell, B., Davis, J. B., Mäki, U., & Sent, E.-M. (Eds.). (2023). *Methodology and history of economics: Reflections with and without rules*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003266051>
2. Altman, M. (2023). Behavioural economic methods. In M. Altman (Ed.), *Handbook of research methods in behavioural economics* (pp. 14–31). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781839107948>
3. Michler, J. D., & Josephson, A. (2021). Recent developments in inference: Practicalities for applied economics. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2107.09736>
4. Desai, A. (2023). Machine learning for economics research: When, what and how? *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2304.00086>
5. Haghnejad, A., & Farahati, M. (2024). An overview of meta-analytic methods for economic research. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2412.10608>

Інформаційні ресурси

1. American Economic Association. (n.d.). *Journal of Economic Literature (JEL) classification system*. <https://www.aeaweb.org/econlit/jelCodes.php>
2. World Bank. (2024). *World Development Indicators*. <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>
3. International Monetary Fund. (2024). *IMF Data*. <https://www.imf.org/en/Data>
4. European Commission. (2024). *Eurostat database*. <https://ec.europa.eu/eurostat>
5. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2024). *UNCTADstat*. <https://unctadstat.unctad.org>
6. Google Scholar. (2024). *Google Scholar search engine*. <https://scholar.google.com>
7. Scopus. (2024). *Elsevier Scopus database*. <https://www.scopus.com>
8. Web of Science. (2024). *Clarivate analytics database*. <https://www.webofscience.com>

Нормативні документи України

1. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2014). *Law of Ukraine “On Higher Education” No. 1556-VII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2017). *Law of Ukraine “On Education” No. 2145-VIII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2011). *National Qualifications Framework of Ukraine (Resolution No. 1341)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
4. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020–2024). *Standards of higher education for the second (master’s) level by field of knowledge*. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/standarti-vishoyi-osviti>
5. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). *Methodological recommendations for the development of higher education standards*. <https://mon.gov.ua/ua>
6. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2018). *Recommendations on academic integrity for higher education institutions*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/akadem-dobrochesnist.pdf>
7. European Ministers Responsible for Higher Education. (2018). *Paris Communiqué: European Higher Education Area*. https://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/72/3/EHEAParis2018_Communique_final_952723.pdf
8. European Association for Quality Assurance in Higher Education. (2015). *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*. <https://www.enqa.eu/publications/esg/>